

Docentenhandleiding

lezen en schrijven van nieuwsberichten

Versie: september 2021

Inhoud

Inleiding	3
Les 1 nieuwsberichten.....	5
Les 2 nieuwsberichten.....	11
Les 3 nieuwsberichten.....	15
Les 4 nieuwsberichten.....	21
Les 5 nieuwsberichten.....	25
Les 6 nieuwsberichten.....	28

Inleiding

In deze docentenhandleiding vind je lesplannen voor de lessenserie nieuwsberichten lezen en schrijven. In deze inleiding staat achtergrondinformatie over het onderzoek waarbinnen deze lessen ontwikkeld zijn en de didactische uitgangspunten die aan de lessen ten grondslag liggen.

Lezen en schrijven in samenhang door genredidactiek

De samenhang tussen de vaardigheden lezen, schrijven en spreken binnen het vak Nederlands op de middelbare school zou voor leerlingen beter zichtbaar moeten zijn. Uit onderzoek blijkt dat het in samenhang aanbieden van lezen en schrijven zowel de lees- als de schrijfvaardigheid van leerlingen kan verbeteren. Binnen deze lessenserie komt de samenhang tussen deze vaardigheden tot stand door de inzet van genredidactiek. Genredidactiek gaat uit van een brede blik op taal. Een genre wordt gezien als meer dan een tekstsoort, het is een sociale activiteit waarin we talige middelen inzetten om een bepaald doel te bereiken. Door leerlingen vanuit het genreperspectief naar teksten te laten kijken, krijgen ze een realistischer beeld van de communicatieve werkelijkheid én worden zij zich bewuster van de samenhang tussen taalvaardigheden binnen het vak Nederlands. Binnen het promotieonderzoek 'Lezen en schrijven in samenhang door genredidactiek' wordt gekeken of lessen die binnen de kaders van de genredidactiek zijn ontworpen en die lezen en schrijven in samenhang aanbieden inderdaad opleveren dat leerlingen beter gaan lezen en schrijven.

Genredidactische uitgangspunten

De lessenserie nieuwsberichten lezen en schrijven is ontworpen vanuit de genredidactiek. Dit is op de volgende manieren terug te zien in de lessen: er wordt theorie over genrekenmerken aangeboden, er worden voorbeeldteksten geanalyseerd en de verworven genrekennis wordt toegepast. In de lessenserie ligt de nadruk eerst op het aanbieden van voorbeeldteksten die door leerlingen op verschillende punten geanalyseerd worden. Dit gaat hand in hand met het aanbieden van genrekenmerken, waardoor leerlingen hun genrekennis vergroten. Naarmate de lessen vorderen, ligt de nadruk meer op het toepassen van deze genrekennis door teksten of tekstgedeeltes in het genre te schrijven. Er is ingezet op een aantal **didactische uitgangspunten: leerlingen lezen en schrijven samen, leerlingen oefenen veel en leerlingen praten onderling over taal**. De docent begeleidt de leerlingen hier procesmatig bij en brengt leerlingen de benodigde kennis bij.

Werkvormen

In de lessen worden de (genre)didactische uitgangspunten vormgegeven aan de hand van een aantal werkvormen. Deze werkvormen worden hieronder toegelicht.

Instructie van de docent

De meeste opdrachten worden ingeleid door de docent. Soms komt hierbij ook theorie aan bod. De te bespreken punten staan in de docentenhandleiding steeds onder het kopje 'inhoud instructie' en komen in beknopte vorm op de bijbehorende powerpoint voorbij. De instructie is kort en bondig. De bedoeling

is dat leerlingen snel aan de slag gaan en zelf tegen eventuele knelpunten aanlopen. Deze kunnen zij in hun groepje bespreken, waarna ze eventueel jouw hulp inroepen.

Groepswerk

Leerlingen zijn een groot deel van de tijd in tweetallen of in hun groepje aan het werk. Het is aan te raden voorafgaand aan de les de tafels alvast in groepjes van vier te zetten. Het doel van deze werkvorm is dat leerlingen in gesprek gaan over de teksten die ze lezen en schrijven. Valkuilen zijn dat steeds maar een of twee leerlingen iets opschrijven en dat gesprekken over heel andere dingen gaan, daarom is het van belang dat je steeds als de leerlingen met opdrachten bezig zijn door de klas loopt en leerlingen helpt en aan het werk zet/houdt. Als een leerling/groepje eerder klaar is met een opdracht, kan meestal zelfstandig doorgedaan worden met de volgende opdracht. Als leerlingen klaar zijn met een schrijfo opdracht, is het altijd mogelijk leerlingen een extra alinea te laten schrijven of kritisch naar hun eigen werk te laten kijken.

Klassengesprek

Veel opdrachten worden nabesproken aan de hand van een klassengesprek. De bedoeling is dat leerlingen actief meedoen en vertellen wat ze bij de te bespreken opdracht gedaan hebben. In de docentenhandleiding staan steeds vragen/uitwerkingen om de interactie op gang te brengen. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling alle vragen of de hele uitwerking altijd te behandelen. Het belangrijkste is dat de hoofdpunten (staan steeds vermeld onder 'inhoud klassengesprek') aan bod komen.

Tot slot

De docentenhandleiding is erg uitgebreid, omdat deze lessenserie is ontworpen in het kader van mijn promotieonderzoek. Natuurlijk staat het je vrij om de lessen aan te passen. Ik zou het leuk vinden als je je ervaringen met mij deelt, zodat de lessenserie nog eens verbeterd kan worden.

Veel succes en plezier met het geven van deze lessen!

Vragen en/of opmerkingen? Neem contact op met Moniek Vis (moniekvis@gmail.com).

Les 1 nieuwsberichten

Doelgroep: 4 havo
Lestijd: 50 minuten
Voor deze les relevante voorkennis: Leerlingen weten dat er verschillende tekstsoorten/genres bestaan
Leerdoelen /doelstellingen voor de leerlingen <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen kunnen verschillende soorten teksten onderscheiden • Leerlingen weten wat een genre is • Leerlingen leren genrekenmerken van een nieuwsbericht op het gebied van doel, publiek, opbouw en vorm

Voorafgaand aan de les

- De tafels moeten in groepjes van 3-4 gezet worden
- Zorg voor voldoende werkboekjes
- Per groepje van 3-4 leerlingen moet een set teksten voor opdracht 1 beschikbaar zijn

Tijdplan	Lesfasen	Korte omschrijving van de lesinhoud	Leerlingactiviteiten	Docentactiviteiten (rol van de docent)	Leerbronnen/materialen
5 min	Vooraf/opstart	Leerlingen hebben de werkboekjes ontvangen, zitten in groepjes van 3-4 en hebben per groepje een set van 8 teksten gekregen			
5 min	Inleiding	Introductie lessenserie	Leerlingen luisteren naar de docent	Docent legt context lessenserie uit	Docentinstructie context lessenserie
5 min	Instructie opdracht 1	Uitleg sorteertaak	Leerlingen luisteren naar de docent	Docent legt opdracht 1 uit	Docentinstructie opdracht 1

10 min	Opdracht 1	Leerlingen bekijken welke teksten bij elkaar horen. Ze sorteren de teksten en analyseren waarom ze deze sortering maken, zodat ze inzien hoe een manier van genres indelen werkt	Leerlingen werken in groepjes aan opdracht 1	Docent loopt rond en helpt leerlingen	Opdracht 1: sorteertaak genres
5 min	Klassengesprek	Terugblik op opdracht 1 waarin duidelijk wordt dat verschillende genres verschillende kenmerken hebben	Leerlingen doen actief mee aan klassengesprek	Docent leidt klassengesprek over opdracht 1	Docentinstructie opdracht 1
5 min	Instructie opdracht 2	Overgang naar opdracht 2 waarin gekeken wordt naar genrekenmerken (doel, publiek, opbouw, vorm)	Leerlingen luisteren naar docent	Docent legt opdracht 2 uit	Docentinstructie opdracht 2
10 min	Opdracht 2	De focus is nu op één genre. Leerlingen proberen zoveel mogelijk genrekenmerken uit de nieuwsberichten én hun eigen voorkennis te halen	Leerlingen maken opdracht 2 in hun groepje	Docent loopt rond en helpt leerlingen. Docent laat groepjes die klaar zijn genrekenmerken op het bord schrijven	Opdracht 2: genrekenmerken

5 min	Afsluiten	Er komen zoveel mogelijk genrekenmerken van een nieuwsbericht op het bord te staan. Deze kenmerken hoeven niet altijd allemaal voor te komen om van een tekst een nieuwsbericht te maken	Leerlingen leggen uit waarom zij bepaalde kenmerken hebben gekozen	Docent leidt klassengesprek	Docentinstructie opdracht 2
-------	-----------	--	--	-----------------------------	---

Docentinstructie context lessenserie (5 min)

Doel: door deze uitleg weten leerlingen in welk kader deze lessenserie plaatsvindt (bijvoorbeeld ter voorbereiding op een toets of ...)

Vorm: uitleg

Inhoud uitleg

- ... eigen invulling
- 6 lessen, lezen en schrijven.
- In groepjes met een werkboekje.
- Naam op werkboekje zetten.

Docentinstructie opdracht 1 (5 min instructie, 10 min opdracht, 5 min klassengesprek)

Doel: leerlingen sorteren teksten zodat ze een idee krijgen van het begrip genre en waar je op let bij het indelen van teksten in genres

Vorm: instructie vooraf + klassengesprek achteraf

Inhoud instructie vooraf

- Opdracht 1 is in groepjes.
- Acht teksten sorteren in vier paren van twee.
- Maak de teksten los van elkaar door het nietje te verwijderen.
- Kijk naar de teksten en scan ze, helemaal lezen hoeft meestal niet.
- Schrijf in werkboekje op welke nummers bij elkaar horen en waarom.
- Klaar? Probeer te benoemen wat voor soort teksten dit zijn.

Klassengesprek achteraf

- Stel vragen over het ingevulde schema bij opdracht 1 (zie voor een uitwerking hieronder, niet alle elementen hieruit hoeven aan bod te komen).
- Benoem dat de bij elkaar behorende teksten tot hetzelfde genre behoren.
- Verwijs naar de kadertekst over het begrip genre in het werkboek op blz. 5.
- Concludeer dat verschillende genres verschillende kenmerken hebben.

	Waarom deze teksten bij elkaar horen (mogelijke antwoorden)
3 + 7 (nieuwsbericht)	<ul style="list-style-type: none"> • Kop, (foto), dikgedrukte lead • Brengt een nieuwsfeit • Zakelijke taal • Tussenkopjes
1 + 8 (advertentie)	<ul style="list-style-type: none"> • De positieve aspecten van beide bedrijven worden benadrukt • Veel kleur • Weinig tekst
2 + 4 (recensie)	<ul style="list-style-type: none"> • Er wordt een kunstuiting beoordeeld • Zakelijke informatie over de kunstuiting • Afbeelding van de voorstelling • Overtuigende, oordelende woorden
5 + 6 (interview)	<ul style="list-style-type: none"> • Foto van de geïnterviewde • Vraag (dikgedrukt) en antwoord

Docentinstructie opdracht 2 (5 min instructie, 10 min opdracht, 5 min klassengesprek)

Doel: door vragen over twee nieuwsberichten te beantwoorden formuleren leerlingen genrekenmerken van nieuwsberichten

Vorm: instructie vooraf + klassengesprek achteraf

Inhoud instructie

- Genrekenmerken zijn op verschillende niveaus te formuleren (doel, publiek, opbouw, vorm).
- Opdracht 2 gaat verder met de genrekenmerken van het genre dat deze lessen centraal staat: het nieuwsbericht.
- Voor opdracht 2 werk je met tekst 3 en 7.
- Opdracht 2 voer in je groepje uit.
- Zijn er leerlingen klaar? Nodig ze uit de kenmerken op het bord te schrijven.

Inhoud klassengesprek

- Nodig leerlingen uit om met elkaar in discussie te gaan over de genrekenmerken die op het bord staan.
- Maak gebruik van de discussievragen uit het schema op de volgende bladzijde, niet alle vragen hoeven aan bod te komen.
- De opgeschreven kenmerken zijn niet per se goed of fout, eerder meer of minder voorkomend.
- Concludeer dat nieuwsberichten vaak oprotbaar zijn en de 5w's en 1h bevatten, dit zijn veel voorkomende kenmerken.
- Concludeer dat niet alle kenmerken altijd verplicht zijn om een tekst een nieuwsbericht te noemen.
- Volgende les gaat dieper in op genrekenmerken.
- Neem de werkboekjes in.

Opmerking

Ook op televisie en de radio komt natuurlijk nieuws langs. Als leerlingen hiermee komen, benoem dan dat dit inderdaad ook nieuws is, maar dat deze lessen gaan over het lezen en schrijven van nieuwsberichten en niet over het luisteren en kijken naar nieuwsberichten.

	Tekst 3: Vaders nemen zelden verlof op voor de kinderen	Tekst 7: Thuisbezorgd.nl niet bang voor de concurrent	Mogelijke discussievragen
doel	feitelijk, ondubbelzinnig en onpartijdig informeren over nieuwsfeiten	feitelijk, ondubbelzinnig en onpartijdig informeren over nieuwsfeiten	<ul style="list-style-type: none"> • Wat is het doel van een nieuwsbericht? • Waarom lees je een nieuwsbericht?
publiek	De tekst is zakelijk geschreven, de afstand tussen schrijver en lezer is relatief groot. Deze tekst is geschreven voor een algemeen, volwassen publiek.	De tekst is redelijk zakelijk geschreven, af en toe wat informeel door de aanduidingen 'maakt zich geen zorgen', 'is er niet van onder de indruk'. De afstand tussen lezer en schrijver is nog relatief groot. Deze tekst is geschreven voor een algemeen, volwassen publiek.	<ul style="list-style-type: none"> • Wie schrijft nieuwsberichten? • Voor wie worden nieuwsberichten geschreven? • Wat is de relatie tussen schrijvers en lezers van nieuwsberichten?
opbouw	Eerst een soort samenvatting (de lead), dan de aanleiding (het rapport van Rutgers) en de belangrijkste feiten daaruit. Vanaf het tussenkopje <i>Moederschapsideologie</i> worden de waarom- en hoe-vraag beantwoord.	Eerst een samenvatting (de lead) met een uitnodigende uitspraak tot verder lezen, dan de aanleiding (de uitspraak in Het Financieele Dagblad) en daarna de steeds gedetailleerdere uitwerking daarvan. Hoewel Jitse Groen veel aan het woord is, is dit geen interview. Het nieuwsfeit staat centraal, niet de persoon Jitse Groen.	<ul style="list-style-type: none"> • Wat is de opbouw van een nieuwsbericht? • Waar begint een nieuwsbericht mee? • Waar eindigt een nieuwsbericht mee? • Op wat voor soort vragen geeft een nieuwsbericht antwoord? • In welke volgorde wordt het nieuws opgeschreven?
vorm	Kop, onderkop, vetgedrukte lead, naam redacteur, tekst met tussenkopje	Kop, foto met onderschrijf, vetgedrukte lead, naam redacteur, tekst met tussenkopjes	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe ziet een nieuwsbericht eruit?

Les 2 nieuwsberichten

Doelgroep: 4 havo
Lestijd: 50 minuten
Voor deze les relevante voorkennis: Leerlingen kunnen de genrekenmerken van een nieuwsbericht herkennen en benoemen, leerlingen weten wat het concept genre inhoudt
Leerdoelen /doelstellingen voor de leerlingen: Leerlingen kunnen genrekenmerken in nieuwsberichten herkennen en benoemen Leerlingen weten dat het concept genre elementen bevat die onderling met elkaar samenhangen Leerlingen kunnen genrekenmerken toepassen in zelfgeschreven teksten

Voorafgaand aan de les

- Zorg dat de tafels in groepjes van vier staan
- Deel de werkboekjes uit

Tijdplan	Lesfasen	Korte omschrijving van de lesinhoud	Leerlingactiviteiten	Docentactiviteiten (rol van de docent)	Leerbronnen/materialen
5 min	Opstart	Leerlingen komen binnen, krijgen hun werkboekje en gaan in groepjes zitten			
5 min	Herhalen en uitbreiden genrekenmerken	Aan de hand van het schema op blz. 7 in het werkboekje worden de genrekenmerken uit les 1 herhaald en wordt het concept genre uitgebreid	Leerlingen doen actief mee (stellen en beantwoorden vragen)	Docent stelt vragen over genrekenmerken en legt uit	Schema genrekenmerken op blz. 7 in werkboekje + docentinstructie herhalen en uitbreiden genrekenmerken
5 min	Instructie opdracht 3	Uitleg opdracht 3	Leerlingen luisteren	Docent legt uit	Docentinstructie opdracht 3

15 min	Opdracht 3, stap 1	Leerlingen schrijven individueel een nieuwsbericht	Leerlingen maken opdracht 3, stap 1 individueel	Docent loopt rond en helpt met name de leerlingen die niet direct aan het schrijven komen	Opdracht 3: zelf een nieuwsbericht schrijven
5 min	Opdracht 3, stap 2	Leerlingen lezen elkaars nieuwsbericht en beoordelen het op genrekenmerken	Leerlingen maken opdracht 3, stap 2 in hun groepje	Docent loopt rond en helpt leerlingen	Opdracht 3: zelf een nieuwsbericht schrijven
5 min	Instructie opdracht 4	Leerlingen gaan uitzoeken of de teksten in opdracht 4 nieuwsberichten zijn	Leerlingen luisteren	Docent introduceert opdracht 4	Docentinstructie opdracht 4
5 min	Opdracht 4	Leerlingen vergelijken teksten over hetzelfde onderwerp	Leerlingen maken opdracht 4 in groepjes	Docent loopt rond en helpt leerlingen	Opdracht 4: hetzelfde onderwerp, andere bron
5 min	Afsluiten	Terugblik op opdracht 4 en vooruitblik naar les 3	Leerlingen doen actief mee met klassengesprek	Docent leidt klassengesprek over afgelopen en volgende les.	Docentinstructie opdracht 4

Docentinstructie herhalen en uitbreiden genrekenmerken (5 min)

Doel: leerlingen weten welke kenmerken typerend zijn voor het genre nieuwsberichten

Vorm: klassengesprek aan de hand van het schema met genrekenmerken op blz. 7 van het werkboekje

Inhoud klassengesprek

- Herhaal de genrekenmerken van de vorige les: doel, publiek, opbouw, vorm.
- Breid de genrekenmerken uit met: bron, inhoud en taalgebruik.
- Benoem dat nieuwsberichten weliswaar in verschillende mate de genrekenmerken bevatten, maar toch zoveel overeenkomsten vertonen dat ze allemaal tot de 'genrefamilie' nieuwsberichten horen.
- Lesdoel van vandaag: oefenen met genrekenmerken in zowel lees- als schrijfopdrachten.

Docent instructie opdracht 3 (5 min instructie, 15 min stap 1, 5 min stap 2)

Doel: door zelf een nieuwsbericht te schrijven en feedback te geven op het nieuwsbericht van een groepsgenoot oefenen leerlingen met het toepassen en beoordelen van genrekenmerken

Vorm: instructie vooraf

Inhoud instructie

- Deze opdracht wordt niet klassikaal besproken.
- Help leerlingen die slecht aan het schrijven komen op weg, laat ze bijvoorbeeld vertellen wat er op de afbeeldingen gebeurt.
- Houd de tijd in de gaten.
- Zorg dat leerlingen na 15 minuten met stap 2 aan de slag gaan, ook al is het nieuwsbericht nog niet helemaal af.
- Let op dat de leerlingen stap 2 in tweetallen uitvoeren. Als er tijd over is, kunnen ook andere groepsgenoten elkaars nieuwsberichten beoordelen.

Docent instructie opdracht 4 (5 min instructie, 5 min stap 1, 5 min klassengesprek)

Doel: door twee nieuwsberichten met elkaar te vergelijken waarvan er één uit De Speld komt en dus geen typerend nieuwsbericht is, leren leerlingen dat er sprake is van onderlinge samenhang tussen de genrekenmerken, in dit geval: de bron heeft invloed op inhoud en taalgebruik

Vorm: instructie vooraf + klassengesprek achteraf

Inhoud instructie vooraf

- Over hetzelfde onderwerp kunnen verschillende nieuwsberichten worden geschreven, dat hebben leerlingen bij opdracht 3 gezien en dat gebeurt ook in landelijke nieuwsmedia.
- Opdracht 4 gaat hierover.
- Opdracht 4 maak je samen.

Inhoud klassengesprek achteraf

- Verschillende leerlingen vertellen over de conclusie die ze hebben getrokken.
- Leg duidelijk uit dat de Speld als doel heeft mensen te amuseren en daarvoor de genrekenmerken van nieuwsberichten inzet.
- Er is sprake van onderlinge samenhang tussen de genrekenmerken.
- Inhoud en taalgebruik zijn afhankelijk van bron en publiek.
- Niet alles uit onderstaand schema hoeft aan bod te komen.

- De volgende les gaat over objectieve en subjectieve taal in nieuwsberichten.
- Neem de werkboekjes in.

Uitwerking opdracht 4	Tekst 1: Hudson's Bay vertrekt voor het einde van het jaar uit Nederland (bron: www.nu.nl)	Tekst 2: Hudson's Bay start proef met winkel zonder klanten (bron: De Speld)
Welke genrekenmerken herken je?	<p>Bron: nu.nl is een bekende Nederlandse nieuwswebsite</p> <p>Doel: informeren over de sluiting van Hudson's Bay</p> <p>Publiek: algemeen, volwassen</p> <p>Inhoud: actueel want donderdag (de dag ervoor) bekendgemaakt</p> <p>Opbouw: begint met de w-vragen en vanaf de 5^e alinea komt ook de hoe-vraag aan bod in de vorm van het sociaal plan</p> <p>Taalgebruik: neutraal, nauwelijks oordelende woorden</p> <p>Vorm: foto, kop, lead, niet te lang</p>	<p>Bron: De Speld is een satirische nieuwswebsite</p> <p>Doel: amuseren, een grappige draai aan het serieuze nieuws geven</p> <p>Publiek: algemeen, volwassen</p> <p>Inhoud: er wordt gesuggereerd dat dit actueel is door het warenhuis aan het woord te laten (let op: geen naam van de woordvoerder)</p> <p>Opbouw: 5w-vragen worden eerst beantwoord, de vergelijking met andere warenhuizen is gedetailleerder en komt dan ook aan het eind</p> <p>Taalgebruik: lijkt zakelijk, maar inhoudelijk worden omgekeerde dingen gezegd dan we gewend zijn (failliet gaan is een succes)</p> <p>Vorm: foto, kop, niet te lang</p>
Is dit een nieuwsbericht of niet? Waarom?	Ja, voldoet aan de genrekenmerken, deze hangen allemaal op een logische manier samen	Twijfelachtig, de tekst heeft veel genrekenmerken, maar de onderlinge samenhang is niet zoals je verwacht, het doel is bijvoorbeeld amuseren en dat zie je terug in het taalgebruik, maar de opbouw is als een informatief nieuwsbericht

Les 3 nieuwsberichten

Doelgroep: 4 havo
Lestijd: 50 minuten
Voor deze les relevante voorkennis: Leerlingen weten wat de genrekenmerken van een nieuwsbericht zijn en kunnen deze herkennen en benoemen, leerlingen weten dat het concept genre elementen bevat die met elkaar samenhangen, leerlingen hebben geoefend met het toepassen van genrekenmerken in zelfgeschreven teksten
Leerdoelen /doelstellingen voor de leerlingen: Leerlingen leren dat taal in nieuwsberichten in meer of mindere mate objectief kan zijn Leerlingen leren het effect van objectieve en subjectieve taal op de lezer benoemen Leerlingen leren hun eigen teksten beoordelen op de inzet van genrekenmerken en het effect daarvan

Voorafgaand aan de les

- Zorg dat de tafels in groepjes van vier staan
- Deel de werkboekjes uit

Tijdplan	Lesfasen	Korte omschrijving van de lesinhoud	Leerlingactiviteiten	Docentactiviteiten (rol van de docent)	Leerbronnen/materialen
5 min	Opstart	Leerlingen komen binnen, krijgen hun werkboekje en gaan in groepjes zitten			
10 min	Theorie taalgebruik in nieuwsberichten	Relatie tussen bron, doel en publiek herhalen, de rol van objectief en subjectief taalgebruik hierin introduceren	Leerlingen lezen de theorie, luisteren naar de docent en doen actief mee als hen wat gevraagd wordt	Docent legt uit en stelt vragen aan de klas	Docentinstructie taalgebruik in nieuwsberichten

10 min	Opdracht 5	In twee verschillende nieuwsberichten over hetzelfde onderwerp oordelende woorden zoeken	Leerlingen werken individueel aan stap 1 en in groepjes aan stap 2 van opdracht 5	Docent loopt rond en helpt leerlingen	Opdracht 5: hetzelfde nieuws, andere bron, ander taalgebruik
5 min	Opdracht 5 bespreken	Gesprek over de mate van subjectiviteit en de relatie met de bron	Leerlingen doen actief mee aan klassengesprek	Docent leidt klassengesprek	Docent instructie opdracht 5
5 min	Instructie opdracht 6	Leerlingen weten wat ze moeten doen bij opdracht 6	Leerlingen luisteren	Docent legt uit	Docent instructie opdracht 6
10 min	Opdracht 6: zo subjectief mogelijk	Leerlingen herschrijven een objectief nieuwsbericht tot een subjectief nieuwsbericht met inachtneming van de net opgedane kennis over objectief en subjectief taalgebruik	Leerlingen herschrijven in een groepje een nieuwsbericht	Docent loopt rond, helpt indien nodig en kiest een aantal voorbeelden van subjectieve nieuwsberichten uit	Opdracht 6: zo subjectief mogelijk
5 min	Afsluiten	Terugblik op opdracht 6 en vooruitblik naar les 4	Leerlingen doen actief mee met klassengesprek	Docent leidt klassengesprek over afgelopen en volgende les	Docent instructie opdracht 6

Docentinstructie taalgebruik in nieuwsberichten (10 min)

Doel: leerlingen weten dat oordelende woorden (versterkers, verzwakkers en stempels) invloed hebben op de subjectiviteit van taal in een nieuwsbericht

Vorm: uitleg nadat leerlingen individueel de theorie op blz. 13 hebben gelezen

Inhoud

- Herhaal vanuit de vorige les dat genrekenmerken met elkaar samenhangen.
- Benoem De Speld als bron die speelt met genrekenmerken, zoals gezien in opdracht 4.
- Taal speelt hier een belangrijke rol in, het maakt de manier waarop genrekenmerken samenhangen zichtbaar.
- Het gaat bij nieuwsberichten dan vaak om subjectieve of objectieve taal.
- Objectief betekent feitelijk en controleerbaar, subjectief betekent gebaseerd op een mening.
- Je ziet dit in de taal terug in oordelende woorden, oftewel woorden die ergens een waardering over uitspreken.
- Ook andere talige middelen spelen een rol en oordelende woorden zijn er in allerlei vormen, maar tijdens deze les richten we ons op versterkers en verzwakkers en op stempels.
- Bespreek met de leerlingen de stempels in het nieuwsbericht in de ppt: hoe wordt de bestuurder in dit bericht aangeduid/bestempeld? Beginnend bestuurder, snelheidsduivel, de man, de coureur. Bespreek het effect van dit soort stempels op de lezer: positief of negatief, prettig of niet?
- Pas deze kennis over taalgebruik in nieuwsberichten toe in opdracht 5, stap 1 individueel en stap 2 in je groepje.

Voorbeeld uit ppt:

Beginnend bestuurder rijdt 190 waar je 80 mag

ARNHEM - Een snelheidsduivel heeft in de nacht van zaterdag op zondag de aandacht van agenten getrokken. Hij reed met 190 kilometer per uur over de provinciale weg in Arnhem.

Foto ter illustratie

© HOLLANDSE HOOGTE

Na correctie bleef een snelheidsoverschrijding van maar liefst 93 kilometer per uur op de N325 richting Huissen over. De man had pas tweeënhalfjaar zijn roze pasje en is dus een beginnend bestuurder.

De officier van justitie besloot daarom dat de coureur vier maanden niet mag rijden. Daarnaast kreeg hij een boete van 1750 euro. Tot slot moet de man een cursus volgen omtrent zijn rijgedrag

Docent instructie opdracht 5 (10 min stap 1 en 2, 5 min bespreken)

Doel: doordat leerlingen twee zeer verschillende nieuwsberichten over hetzelfde onderwerp analyseren op versterkers, verzwakkers en stempels, worden leerlingen zich bewust van het gebruik van subjectief taalgebruik, het effect daarvan en de relatie met de bron

Vorm: klassengesprek achteraf

Inhoud klassengesprek achteraf

- Bespreek de opdracht aan de hand van het schema dat bij stap 2 is ingevuld.
- Niet alle elementen uit het schema hoeven precies aan bod te komen, als maar duidelijk is dat er een groot verschil zit in de mate van subjectiviteit tussen de berichten en dat dit in het taalgebruik duidelijk tot uiting komt.

	Bier in cafés blijft in prijs stijgen	Goudgeel vaasje kost fortuin
Staan in dit bericht versterkers en verzwakkers?	Een beetje / (relatief) veel → Ruim, hogere, tegenvallende (steeds in feitelijke context of als quote)	Een beetje → Zoveelste, magische
Staan in dit bericht stempels?	Weinig → geen	Veel → Benamingen bier: goudgeel vaasje, cafépilsje, vaasje pils, gerstenat, tapje, simpel pilsje, vaasje Overige stempels: fortuin, luxe-uitje, barrière, duurmakers
Het taalgebruik heeft het volgende effect op mijn kennis en houding als lezer	Kennis wordt vergroot, houding niet direct beïnvloed.	Kennis wordt vergroot, houding wordt richting verontwaardiging beïnvloed.
Het taalgebruik is	objectief beetje subjectief subjectief	objectief beetje subjectief subjectief
Dit bericht is	Bespreek hier de mate van subjectiviteit. Veel mensen zullen het bericht uit De Telegraaf subjectiever vinden, toch zijn het beide nieuwsberichten. Hang geen waardeoordeel aan de verschillen, maar laat zien dat een krant/bron een keuze maakt voor bepaald taalgebruik en dat hun lezers zich daar prettig bij voelen.	
Dit bericht komt uit (als je geen namen van kranten weet, omschrijf dan het soort krant waar het bericht uit komt)	Trouw	De Telegraaf

Docent instructie opdracht 6 (5 min instructie, 10 min schrijven, 5 min klassengesprek)

Doel: leerlingen passen zelf zoveel mogelijk versterkers, verzwakkers en stempels toe door een nieuwsbericht te herschrijven

Vorm: instructie vooraf + klassengesprek achteraf

Inhoud instructie vooraf

- Breng kennis over versterkers, verzwakkers en stempels in de praktijk.
- Maak samen met je groepsgenoten een nieuwsbericht zo subjectief mogelijk.
- 10 minuten, kijk hoever je komt (het lukt de meeste groepjes waarschijnlijk niet om het hele bericht te herschrijven).

Inhoud klassengesprek achteraf

- Laat het groepje / een paar groepjes met het meest subjectieve nieuwsbericht hun bericht(en) voorlezen.
- Vraag of leerlingen versterkers, verzwakkers en stempels herkennen.
- Laat leerlingen kort reageren op de mate van subjectiviteit.
- Laat weten dat de volgende les verder geoefend wordt met versterkers, verzwakkers en stempels.
- Neem de werkboekjes in.

Les 4 nieuwsberichten

Doelgroep: 4 havo
Lestijd: 50 minuten
Beginsituatie: Leerlingen weten dat taal in nieuwsberichten in meer of mindere mate objectief kan zijn, leerlingen kunnen genrekenmerken van een nieuwsbericht herkennen en benoemen in andermans teksten en toepassen in hun eigen teksten
Leerdoelen /doelstellingen voor de leerlingen: Leerlingen leren dat taal in nieuwsberichten in meer of mindere mate objectief kan zijn Leerlingen leren het effect van objectieve en subjectieve taal op de lezer benoemen Leerlingen leren hun eigen teksten beoordelen op de inzet van genrekenmerken en het effect daarvan

Voorafgaand aan de les

- Zorg dat de tafels in groepjes van vier staan
- Deel de werkboekjes uit

Tijdplan	Lesfasen	Korte omschrijving van de lesinhoud	Leerlingactiviteiten	Docentactiviteiten (rol van de docent)	Leerbronnen/materialen
5 min	Opstart	Leerlingen komen binnen, krijgen hun werkboekje en gaan in groepjes zitten			
5 min	Terugblik les 3, vooruitblik les 4	Aan de hand van een krantenkop wordt de theorie uit de vorige les herhaald	Leerlingen doen actief mee (stellen en beantwoorden vragen)	Docent stelt vragen over objectief en subjectief taalgebruik	Docentinstructie herhalen objectief en subjectief taalgebruik

5 min	Instructie opdracht 7 (en 8)	Leerlingen gaan individueel een al dan niet subjectief nieuwsbericht schrijven, daar feedback op geven en een gedeelte herschrijven	Leerlingen luisteren	Docent legt de opdracht uit	Docentinstructie opdracht 7
5 min	Opdracht 7, stap 1	Leerlingen bepalen of ze een objectief of een subjectief bericht schrijven en waarover het gaat	Leerlingen doorlopen individueel stap 1	Docent loopt rond en helpt indien nodig	Opdracht 7, stap 1: nieuws over jezelf
10 min	Opdracht 7, stap 2	Leerlingen schrijven zelf een al dan niet subjectief nieuwsbericht met inachtneming van de tot nu toe behandelde genrekenmerken	Leerlingen schrijven individueel een nieuwsbericht	Docent loopt rond en helpt indien nodig	Opdracht 7, stap 2: nieuws over jezelf
10 min	Opdracht 8, stap 1 t/m 4	De al dan niet subjectieve nieuwsberichten worden van feedback voorzien door klasgenoten	Leerlingen geven elkaar feedback	Docent loopt rond en helpt indien nodig	Opdracht 8, stap 1 t/m 4: hoe subjectief is dat bericht?
5 min	Opdracht 8, stap 5	Leerlingen herschrijven een gedeelte van het nieuwsbericht op basis van de feedback die ze hebben gekregen	Leerlingen herschrijven individueel	Docent loopt rond en helpt indien nodig	Opdracht 8, stap 5: hoe subjectief is dat bericht?
5 min	Afsluiten	Terugblik op les 4 en vooruitblik naar les 5	Leerlingen doen actief mee met klassengesprek	Docent leidt klassengesprek over afgelopen en volgende les.	Docentinstructie opdracht 8

Docent instructie herhalen objectief en subjectief taalgebruik

Doel: leerlingen weten dat ze bij het onderscheiden van objectief en subjectief taalgebruik moeten letten op oordelende woorden (versterkers, verzwakkers en stempels)

Vorm: klassengesprek aan de hand van een krantenkop

Inhoud klassengesprek

- In de ppt staat een krantenkop: “Weer strandt er een VVD’er op log Justitie-ministerie” met versterkers (weer, strandt) en stempels (VVD er, log).
- Een objectievere versie zou zijn: “Staatssecretaris Harbers treedt af”.
- De krant kiest voor de subjectievere kop om lezers te trekken, de kop zegt ook iets over de signatuur van de krant.
- Het effect op de lezer kan zijn dat hij deze kop aantrekkelijk vindt en verder wil lezen, maar het kan ook afstoten.
- Conclusie: door op oordelende woorden te letten kom je veel te weten over de objectiviteit van een nieuwsbericht.
- In deze les ga je dat in de praktijk brengen.

Docent instructie opdracht 7 (5 min instructie, 5 min stap 1, 10 min stap 2)

Doel: leerlingen schrijven zelf een al dan niet subjectief nieuwsbericht en brengen zo hun kennis over taalgebruik in nieuwsberichten in de praktijk

Vorm: instructie vooraf

Inhoud instructie

- Je gaat individueel een al dan niet subjectief nieuwsbericht schrijven.
- Lees samen de instructie van opdracht 7.
- Opdracht 8 is het geven van feedback aan elkaar.
- Als het tijd is, geeft de docent een seintje.
- Je wisselt dan nieuwsberichten uit met een ander groepje en geeft elkaar feedback.

Docent instructie opdracht 8 (10 min stap 1 t/m 4, 5 min stap 5, 5 min klassengesprek)

Doel: door feedback te geven op elkaars nieuwsberichten leren leerlingen zien of hun klasgenoten een objectief of een subjectief bericht hebben geschreven en door een gedeelte van hun eigen nieuwsbericht te herschrijven

Vorm: klassengesprek achteraf

Inhoud

- Bespreek een aantal duidelijk herschreven nieuwsberichten.
- Discussieer over het verschil tussen objectief en subjectief taalgebruik, dat soms lastig te zien is.
- Objectief over jezelf schrijven kan heel lastig zijn.
- Laat leerlingen weten dat zij de volgende les een eigen krant gaan maken.
- Neem de werkboeken in.

Les 5 nieuwsberichten

Doelgroep: 4 havo
Lestijd: 50 minuten
Beginsituatie: Leerlingen weten wat de genrekenmerken van een nieuwsbericht zijn, kunnen deze herkennen en benoemen in andermans teksten en toepassen in hun eigen teksten
Leerdoelen /doelstellingen voor de leerlingen: Leerlingen passen genrekenmerken bewust toe in het maken van een voorpagina voor een eigen krant

Voorafgaand aan de les

- Zorg per groepje voor een feedbackschema
- Zorg dat de tafels in groepjes van vier staan
- Zorg voor een A3-papier per groepje
- Zorg voor scharen en lijm/plakband per groepje
- Deel de werkboekjes uit

Tijdplan	Lesfasen	Korte omschrijving van de lesinhoud	Leerlingactiviteiten	Docentactiviteiten (rol van de docent)	Leerbronnen/materialen
5 min	Opstart	Leerlingen komen binnen, krijgen hun werkboekje en gaan in groepjes zitten			
5 min	Instructie opdracht 9	Door genrekenmerken en het belang van hun onderlinge samenhang te herhalen wordt voorkennis voor opdracht 9 geactiveerd	Leerlingen luisteren	Docent legt uit	Docentinstructie opdracht 9

5 min	Opdracht 9: stap 1	Signatuur eigen krant bepalen	Leerlingen werken in groepjes aan stap 1 van opdracht 9	Docent loopt rond, helpt indien nodig en benoemt wanneer het tijd is voor de volgende stap	Opdracht 9: een eigen krant maken, stap 1
15 min	Opdracht 9: stap 2	Nieuwsberichten voor eigen krant schrijven	Leerlingen werken individueel aan stap 2 van opdracht 9	Docent loopt rond, helpt indien nodig en benoemt wanneer het tijd is voor de volgende stap	Opdracht 9: een eigen krant maken, stap 2
5 min	Opdracht 9: stap 3	Nieuwsberichten publiceren	Leerlingen werken in groepjes aan stap 3 van opdracht 9	Docent loopt rond, helpt indien nodig en benoemt wanneer het tijd is voor de volgende stap	Opdracht 9: een eigen krant maken, stap 3
10 min	Opdracht 9: stap 4	Nieuwsberichten uitwisselen en feedback geven	Leerlingen werken in groepjes aan stap 4 van opdracht 9	Docent loopt rond, helpt indien nodig en benoemt wanneer het tijd is voor de volgende stap	Opdracht 9: een eigen krant maken, stap 4
5 min	Afsluiten	Terugblik op les 5 en vooruitblik naar les 6	Leerlingen doen actief mee met klassengesprek	Docent leidt klassengesprek	Docentinstructie opdracht 9

Docentinstructie opdracht 9 (5 min instructie, 5 min stap 1, 15 min stap 2, 5 min stap 3, 10 min stap 4, 5 min klassengesprek)

Doel: leerlingen werken aan een grotere schrijftaak waarin genrekennis, lees- en schrijfvaardigheid ingezet moeten worden: door samen na te denken over de signatuur van een eigen krant zetten leerlingen hun genrekennis in, door daarna daadwerkelijk berichten voor deze eigen krant te schrijven laten zij zien hoe vaardig zij zijn in het schrijven van nieuwsberichten en met het lezen en van feedback voorzien van elkaars nieuwsberichten zetten de leerlingen opnieuw hun genrekennis in

Vorm: instructie vooraf + klassengesprek achteraf

Inhoud instructie vooraf

- In opdracht 9 gaan leerlingen een eigen krant maken, de les start met een redactievergadering waarin besproken wordt waar je allemaal op moet letten bij het schrijven van nieuwsberichten voor deze krant.
- Herhaal de genrekenmerken (5xw en 1xh, oprolbaarheid, lengte, lay-out, taalgebruik).
- Herhaal verschil objectief en subjectief taalgebruik en de rol van versterkers, verzwakkers en stempels.
- Benadruk de onderlinge relatie tussen de genrekenmerken.
- Leerlingen gaan nu de voorpagina van een eigen krant maken, laat het A3-papier zien waarop de nieuwsberichten moeten komen te staan.
- Werkwijze opdracht 9: de leerlingen gaan zelfstandig in hun groepjes aan de slag en moeten 5 stappen zetten, (1) signatuur van hun krant bepalen, (2) nieuwsbericht schrijven, (3) nieuwsbericht publiceren en (4) elkaars kranten van feedback voorzien.
- De docent geeft steeds aan wanneer leerlingen bij een bepaalde stap zouden moeten zijn, dit staat ook in de ppt.

Inhoud klassengesprek achteraf

- Laat een aantal groepjes aan het woord die duidelijke feedback hebben gekregen over taalgebruik, positief dan wel negatief.
- Vertel dat de volgende les gaat over hoe je de tot nu toe opgedane kennis in kunt zetten bij andere genres.
- Neem de werkboekjes in.

Les 6 nieuwsberichten

Doelgroep: 4 havo
Lestijd: 50 minuten
Beginsituatie: Leerlingen kunnen genrekenmerken in nieuwsberichten herkennen en toepassen en bepalen of een tekst genreconform is, leerlingen begrijpen wat een genre is
Leerdoelen /doelstellingen voor de leerlingen: Leerlingen leren specifieke genrekennis generaliseren Leerlingen leren de gegeneraliseerde kennis in te zetten bij verschillende genres

Voorafgaand aan de les

- Zorg dat de tafels in groepjes van vier staan
- Deel de werkboekjes uit

Tijdplan	Lesfasen	Korte omschrijving van de lesinhoud	Leerlingactiviteiten	Docentactiviteiten (rol van de docent)	Leerbronnen/materialen
5 min	Opstart	Leerlingen komen binnen, krijgen hun werkboekje en gaan in groepjes zitten			
10 min	Instructie opdracht 10	Herhalen en veralgemeniseren genrekenmerken aan de hand van een recept	Leerlingen doen actief mee in klassengesprek	Docent leidt klassengesprek	Docentinstructie opdracht 10 + recept uit opdracht 10
5 min	Opdracht 10	Oefenen met analyseren nieuw genre	Leerlingen maken in groepjes opdracht 10	Docent loopt rond en helpt indien nodig	Opdracht 10: receptanalyse

5 min	Bespreken opdracht 10	Genreanalyse recepten bespreken	Leerlingen luisteren	Docent legt uit	Docentinstructie opdracht 10
5 min	Instructie opdracht 11	Leerlingen weten wat ze moeten doen bij opdracht 11	Leerlingen luisteren	Docent legt uit	Docentinstructie opdracht 11
10 min	Opdracht 11	Toepassen kennis op nieuw genre	Leerlingen werken in groepjes aan opdracht 11	Docent loopt rond en helpt indien nodig	Opdracht 11: welk genre is dit?
5 min	Bespreken opdracht 11	Uitwisselen genreanalyses	Leerlingen luisteren en beantwoorden vragen docent	Docent laat aantal leerlingen aan het woord en stelt vragen	Docentinstructie opdracht 11
5 min	Lessenserie afronden	Terugblikken op lessenserie	Leerlingen luisteren	Docent legt uit	Docentinstructie lessenserie afronden

Docentinstructie opdracht 10 (10 min instructie, 5 min schema invullen, 5 min bespreken)

Doel: door naar een ander genre te kijken en daar de genrekenmerken van te omschrijven zien leerlingen dat genrekenmerken als opbouw, doel en taalgebruik algemeen zijn en ook kunnen worden toegepast op andere genres, alhoewel ze dan anders ingevuld worden

Vorm: instructie vooraf + bespreken achteraf

Inhoud instructie vooraf

- Vraag naar de genrekenmerken van een nieuwsbericht (blz. 7 uit het werkboekje).
- Deze kenmerken kun je ook toepassen op andere genres.
- Doe dit voor aan de hand van het recept uit opdracht 10 in combinatie met je eigen voorkennis voor het kenmerk vorm (staat ook in het werkboekje).
- Vul daarna samen met de leerlingen het kenmerk publiek/bron in. Laat leerlingen ook eventuele eigen voorkennis gebruiken.
- Teksten kunnen dus met een genrebril worden bekeken, je let dan op kenmerken als vorm, inhoud, opbouw, bron, publiek en taalgebruik.
- Leerlingen kunnen nu verder aan de slag met opdracht 10.

Inhoud bespreken achteraf

- Benoem een aantal genrekenmerken van recepten, gebaseerd op wat je gezien hebt bij de leerlingen in de werkboekjes.
- Gebruik het uitgewerkte schema hieronder ter ondersteuning, niet alles hoeft uitgebreid aan bod te komen.
- Geef in ieder geval aan dat in het taalgebruik de gebiedende wijs vaak terugkomt.

Algemene omschrijving vorm	Een recept heeft meestal een plaatje van het eten, een lijst met ingrediënten en een omschrijving van hoe je het eten moet maken. Deze onderdelen staan in verschillende volgorde.
Algemene omschrijving publiek/bron	Een recept vind je vaak terug in: kookboeken, maar ook in kranten en tijdschriften Een recept is meestal bedoeld voor dit publiek: mensen die graag zelf eten koken
Algemene omschrijving doel	Het belangrijkste doel van een recept is: instrueren
Algemene omschrijving inhoud	In een recept vind je de volgende inhoudelijke elementen terug: soms een informatieve beschrijving van het gerecht, altijd de bereidingswijze in stappen en het ingrediëntenlijstje met hoeveel je van elk ingrediënt nodig hebt
Algemene omschrijving opbouw	De opbouw van een recept is als volgt: het ingrediëntenlijstje begint met de belangrijkste ingrediënten en eindigt met kruiden + de bereidingswijze is chronologisch opgebouwd
Algemene omschrijving taalgebruik	In een recept zie je vaak het volgende taalgebruik terug: opsommingen (zowel bij de ingrediënten als in de bereidingswijze) + gebiedende wijs bij de bereidingswijze + getallen om bijvoorbeeld hoeveelheden, temperatuur en tijd aan te duiden

Docent instructie opdracht 11 (5 min instructie, 10 min opdracht, 5 min klassengesprek)

Doel: leerlingen kunnen zelf een genre analyseren door uit eigen beweging te letten op kenmerken als vorm, inhoud, opbouw, bron, publiek en taalgebruik

Vorm: instructie vooraf + klassengesprek achteraf

Inhoud instructie vooraf

- Benoem **in geen geval** tot welk genre de teksten horen. Deze teksten verschillen zo op het eerste gezicht behoorlijk met de teksten van opdracht 10: ze zijn veel langer, er staan geen lijstjes in, ... Je ziet wel een afbeelding net als bij de recepten.
- Lees met de leerlingen de instructie op blz. 28 in het werkboekje.

[Als leerlingen de opdracht moeilijk/onduidelijk vinden, help ze dan door te zeggen dat ze de werkwijze van opdracht 10 kunnen gebruiken. Zeg dit niet klassikaal, maar alleen bij de groepjes die het lastig vinden.]

Inhoud klassengesprek achteraf

- Laat een aantal groepjes hun analyse voorlezen.
- Geef feedback op de analyses: zie de voorbeelden (mogelijke antwoorden) op de volgende bladzijde.
- Let op of de analyse zo algemeen geformuleerd is dat ze ook op andere recensies van toepassing kan zijn.
- Laat andere leerlingen reageren / feedback geven.

Docent instructie lessenserie afronden (5 min)

Doel: leerlingen weten dat de lessenserie nu afgerond is en wat een eventueel vervolg (bijvoorbeeld een toets/opdracht) inhoudt

Vorm: uitleg

Inhoud

- Dit was de laatste les van de lessenserie met het werkboekje.
- De leerdoelen uit de ppt moeten nu behaald zijn.
- Evalueer met de leerlingen de afgelopen lessen.

Deze teksten behoren tot het genre: recensie

Dat zien wij aan:

Vorm	Foto van het beoordeelde
Doel	Informereren en overtuigen / opiniëren / zorgen dat de lezer een afweging kan maken al dan niet naar de voorstelling te gaan
Publiek	Een algemeen publiek, de afstand tussen schrijver en lezer is relatief klein
Inhoud	Informatie over verhaal, acteurs/medewerkers, oordeel van de schrijver
Opbouw	In de inleiding staat (een deel van) het oordeel, in de kern wordt het verhaal samengevat en wordt het oordeel uitgewerkt met argumenten of informatie, in het slot wordt het oordeel herhaald en wordt min of meer een advies gegeven

Typisch taalgebruik dat je in dit genre tegen kunt komen is: veel oordelende woorden in de vorm stempels, veel bijvoeglijke naamwoorden, gebruik van 'ik' en 'je' om de schrijver en de lezer aan te duiden.

Het is handig om deze kennis over dit genre te hebben omdat: je zo kunt inschatten hoe een recensie in elkaar zit en waar je bepaalde informatie kunt vinden + je handvatten hebt om zelf een recensie te schrijven.